

โมทนาสาธุสาร

ณวันเดือนตุลาคม ๒๕๕๒

พระธรรมเทศนาเนื่องในโอกาสวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา

วันจันทร์ที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๒

ธรรมทุกชนิดทุกประเภทนั้นมีมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ เราหยิบอันใดอันหนึ่งก็เอามาเป็นนิยานิกธรรมนำจิตของเราให้ว่างเราต้องเลือกเอาอันไหนที่เราชอบใจง่ายที่สุดหรือทุกข์ ทุกข์อันไหนที่มันทำให้เราเกิดทุกข์เราจะพิจารณาทุกข์อันนั้นก็ได้อ การที่เราจะพิจารณาให้เห็นทุกข์วิุโทษเกิดความเป็นอย่างไรเราจะทำอย่างไร เราก็ต้องเหมือนกับเราเอาทุกข์ขึ้นหน้า เอาทุกข์เป็นใหญ่ ตาเห็นรูปก็เห็นารูปเนี่ยเป็นทุกข์ทั้งรูปตัวเองด้วยรูปคนอื่นด้วย ได้ยินเสียงก็ได้ยินเสียงทุกข์ ได้กลิ่นทุกข์ รสทุกข์ โผฏฐัพพะทุกข์ ธรรมารมณทุกข์ ยืน เดิน นั่ง นอนเนี่ยทุกข์ทั้งนั้นเลยต้องเห็นทุกข์เราเดินทางเดินเหยียบไปในทุกข์ทั้งหมดเลยถ้าเราเกิดไปในภพภูมิต่างๆ เวียนว่ายตายเกิดมันก็จะเพิ่มทุกข์ให้เรามากยิ่งขึ้น การที่เราจะต้องพิจารณาทุกข์กำหนดรู้ทุกข์เนี่ยพระองค์สอนไว้ในอริยสัจ ๔ ว่าทุกข์เป็นของควรกำหนดรู้เนี่ยเราต้องเอาทุกข์ขึ้นหน้าต้องรู้ทุกข์ก่อนต้องเรียนรู้ก่อนคำว่าทุกข์เป็นของควรกำหนดรู้ก็คือต้องจำให้แม่นเลยเป็นบทเรียนบทแรกที่ต้องจำให้ขึ้นใจเพราะถ้าเราไม่จำให้ขึ้นใจเดียวทุกข์ไม่ใช่ทุกข์อย่างเดียวหลายทุกข์มันจะเพิ่มตามมา เมื่อทุกข์หลายทุกข์มันเพิ่มขึ้นมาตามมาเราจะทนทุกข์ไม่ได้เมื่อเราทนทุกข์ไม่ได้มันแหละเราจะแยะไอ้ที่ฆ่าตัวตายโดดน้ำตายเนี่ยมันจะตามมาฉะนั้นเรากำหนดรู้ทุกข์ตามทุกข์แล้วเพื่อไม่ให้ทุกข์เพิ่มขึ้นหรือเกิดขึ้น การที่ทุกคนก็ไม่ชอบทุกข์รังเกียจทุกข์แต่ก็ยังไม่ทำทุกข์ให้พ้นไปจากตัวเราหรือจิตเราเพราะฉะนั้นเราจะต้องใช้ทั้งปัญญาและความรู้สึกที่เรากำลังทนต่อทุกข์อยู่เนี่ยว่าเราจะขีดจะหอบหรือไม่เราต้องใช้เหตุใช้ผล ไอ้ตัวเหตุผลก็คือปัญญานั้นแหละ ถ้าบอกปัญญาๆ คนที่ท้อๆ ไปก็ยังไม่รู้จักเลยว่าปัญญาเป็นยังไงอะไรคือตัวปัญญา เหตุผลที่ถูกต้องนั้นแหละคือตัวปัญญาที่นี้เราทำเหตุผลให้ถูกต้องจนชำนาญมันก็เป็นญาณความรู้ขึ้นมาเมื่อเป็นญาณความรู้ขึ้นมาแล้วที่เนี่ยเพราะความชำนาญในทุกข์มันเกิดขึ้นมีแล้วตอนนี้พอมันเห็นแล้วก็ผ่านเลยได้ยินก็ผ่านได้กลิ่นก็ผ่านได้รสก็ผ่านได้สัมผัสก็ผ่านรู้ด้วยใจก็ผ่านคือผ่านทุกข์ไม่ได้ไปยุ่งอะไรกับทุกข์คือเพียงแต่รู้ทุกข์เท่านั้นจึงจะเรียกว่าทุกข์เป็นของควรกำหนดรู้เนี่ยต้องกำหนดรู้ตรงนี้ ไม่ต้องไปยุ่งยากไม่ต้องไปวุ่นวายไม่ต้องกำหนดเพียงแต่รับรู้แต่ไม่รับเก็บภัยที่อาตมาเคยบอกไว้เนี่ยเราต้องรู้มันอย่างเดียวรู้แล้วก็ผ่านเลยรู้แล้วละรู้แล้วเว้นรู้แล้วไม่สนใจเนี่ยผ่านทุกข์ต้องรู้ทุกข์แบบนี้คือต้องตามแบบพระพุทธเจ้าไม่ใช่ตามแบบของอาตมา เดี่ยวจะนึกว่าอาตมา อาตมาเพียงแต่อาตมาเข้าใจในทุกข์ตามความมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าแล้วก็เอามาทักพวกโยมอีกที่ผ่านแล้วอะไรเกิดขึ้นว่าง(หัวเราะ)ทุกข์นั้นว่าง ว่างจากอะไรว่างจากใจของเราต้องว่าอย่างนี้ว่างจากทุกข์ เพราะเราเข้าใจทุกข์รู้ทุกข์แล้วเห็นทุกข์รู้ทุกข์แล้วก็เบื่อหน่ายทุกข์รู้ทุกข์ไม่อยากจะเข้าใกล้ทุกข์รังเกียจทุกข์แล้วก็เลยผ่านพ้นทุกข์ไปเลย ผ่านด้วยการกำหนดรู้ทุกข์แล้วก็ผ่านเลยไม่ติดใจในทุกข์อีกต่อไปแล้วไม่เอา ไม่อยากเข้าใกล้ไม่อยากจะสัมผัสมาคมกับทุกข์พวกทุกข์ไม่เอา ทุกข์เกิด ทุกข์แก่ ทุกข์เจ็บ ทุกข์ตายเนี่ยทุกข์ใหญ่ ทุกข์พระพุทธเจ้าว่าทุกข์เป็นภัยใหญ่ของโลก มีอยู่ทุกคนเลยไม่ว่ามนุษย์ไม่ว่าสัตว์แม้กระทั่งต้นไม้ใบหญ้าอะไร

เนี่ยมันก็ต้องหักต้องโค่นต้องผูกต้องพังต้องเปลี่ยนแปลงเราจะเห็นว่าเออ! พระพุทธเจ้าเนี่ยท่านเห็นภาพรวมมากกว่าเราต้องว่าอย่างนี้คือเห็นทั้งโลกเลยเห็นทุกข์ทั้งโลกไอ้เราเนี่ยเห็นทีละอย่างก็แทบกระอักเลือด(หัวเราะ)ที่นี้เราก็ต้องนึกว่าถ้าเรามีความเข้าใจแล้วพะยะ! ทั้งโลกเลยเนี่ยถ้าเราฟังกสิณหรือฟังฌานเอาทุกข์มาฟัง เอาทุกข์มาเป็นฌานเราเห็นคนเดียวแต่เราก็นึกถึงทั้งโลกเลยทุกข์ต้องเป็นแบบนี้แน่นอนที่นี้เรามองกราดไปเจอทุกข์ทั้งนั้นเลยทุกข์นั้นก็เลยเป็นอุคหนิमितติดตาติดใจเลยต้องว่าอย่างนี้ ที่นี้เราฉลาดเรามีปัญญาเราก็นึกว่าทุกข์ทั้งโลกก็เป็นปฏิภาคนิมิตเลยขยายไปทั้งโลกเลยที่นี้ ทุกข์ทั้งโลกเลยที่นี้เราก็เพิกทุกข์เราจะทำยังไงเรายิ่งเพิ่มขยายทุกข์เรายิ่งเห็นทุกข์ชัดเจนมากมายเราจะทำทุกข์ให้หายไปได้อย่างไร ว่างคือว่างจากทุกข์ ให้ทุกข์ว่างไปจากใจเราๆรับรู้ทุกข์แล้วจะได้เรียนรู้ทุกข์แล้ว ได้เข้าใจในทุกข์แล้วเราก็ต้องให้ใจว่างไปจากทุกข์ ว่างทั้งหมดเลยทั้งว่างจากความรู้สึกด้วย ว่างจากทุกข์ไปด้วย นั่นแหละมันถึงจะเข้าทางคือแนวทางของพระพุทธเจ้าเป็นมรรค นิโรธะความดับทุกข์ก็ดับอารมณ์นั้นนะ อารมณ์ทุกข์เกิดมีอารมณ์อะไรมาเนี่ยพระพุทธเจ้าเรียกอารมณ์ทุกข์ ทุกข์เป็นอารมณ์เย็น เดี๋ยว เนี่ย นอนให้เห็นทุกข์รู้ทุกข์เป็นอารมณ์เอาทุกข์นั้นมาเป็นอารมณ์ในการทำความเข้าใจในทุกข์เป็นการพิจารณาทุกข์เพื่อให้จดจำทุกข์ไว้ในใจแล้วก็เกิดความเบื่อหน่ายก็เลยเอาทุกข์นั้นแหละมาเป็นภูมิคุ้มกันของจิตอีกทีหนึ่ง เพราะเราได้เข้าใจทุกข์รู้ทุกข์แล้วก็เอาทุกข์เหล่านั้นมาเป็นภูมิคุ้มกันในจิตของเราไม่ให้ทุกข์อื่นเข้ามาอีกเพราะเราเซ็ดหราบหรือหวาดกลัวต่อทุกข์ที่ได้รับมาแล้วไม่อยากจะให้มีทุกข์เกิดขึ้นอีก ก็เป็นการกำหนดรู้ทุกข์อย่างนี้แล้วก็สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์ก็คือต้นหาความอยาก ไอ้ความอยากได้รูป อยากได้เสียง ได้กลิ่น ได้รส ได้สัมผัส ได้ธรรมารมณ์มาเป็นของเรานี้แหละ พระพุทธเจ้าเรียกว่าต้นหาความอยาก ต้นหาความอยากเนี่ยเป็นสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์ ถ้าเราไม่อยากมันซะอย่างมันก็ไม่มีความทุกข์ มันก็เป็นแต่เพียงชื่อเฉยๆลอยๆไม่มีหลักไม่เกณฑ์อะไรแต่พอเราไปอยากได้มันเนี่ยแต่พอมีอุปาทานยึดถือมันหรือติดใจมัน นั่นแหละทุกข์มาหาใจเราทันทีเราจะได้มีความเข้าใจว่าอ้อ! ทุกข์มันเกิดจากความอยากที่ว่าสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์เป็นอย่างนี้ สมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์คือต้นหา เนี่ยพระพุทธเจ้าสอนให้ละหรือเว้นเพื่ออะไรเพื่อให้ว่าง ละเว้นแล้วก็ว่างเมื่อละเว้นแล้วว่างแล้วมันยังงัย มันก็ดับละเว้นว่างแล้วมันดับไปจากใจเนี่ยพระองค์เรียกว่านิโรธะความดับทุกข์ ความดับที่เกิดขึ้นก็เพราะมันดับไปจากใจเราเพราะเราได้รู้มาแล้วคือดับอารมณ์นั่นเอง ดับอารมณ์ทุกข์ๆที่เคยมีอยู่ในใจเราพอทุกข์มันดับไปแล้วเราก็เออ! ว่างแล้วดับไปแล้ว ที่นี้พระองค์ก็มาสอนให้ทำให้รู้แจ้งยิ่งขึ้น นิโรธะควรทำให้แจ้งก็คือทำให้แจ้งในความดับทุกข์แล้วเราจะไปแจ้งที่ไหน(หัวเราะ)แจ้งก็เหมือนกลางวันต้องให้เห็นมันอยู่เรื่อยเป็นประจำเลยให้เห็นแจ้งให้เห็นให้เหมือนกลางวัน กลางค้ำกลางคืนก็ให้รู้แจ้ง กลางคืนเนี่ยต้องให้รู้ก็เรียกว่ารู้แจ้ง รู้แจ้งในทุกข์แล้วก็ดับมันหมายถึงทำให้ทุกข์นั้นที่เห็นแจ้งรู้แจ้งนะให้ดับไปด้วย นั่นแหละจึงจะเรียกว่านิโรธะความดับทุกข์ ดับอารมณ์ดับความรู้สึกจากใจแล้วมรรคเป็นของควรเจริญ เจริญให้มากมรรค หนทางที่ควรเจริญให้มากเราจะทำยังไง เมื่อเราเข้าใจในการดับทุกข์แล้วเราก็เอาความดับนั้นแหละมาเป็นทางเป็นหนทาง หนทางที่จิตควรยึดเป็นหลักเป็นฐานเป็นเกณฑ์ในการที่จะปฏิบัติ ตาเห็นรูปก็ดับรูปเรื่อยไปหูได้ยินเสียงก็ดับเสียงเรื่อยไป จมูกได้กลิ่นก็ดับกลิ่นเรื่อยไป ลิ้นได้รับรู้รสก็ดับเรื่อยไป ภายได้รับรู้สัมผัสก็ดับเรื่อยไป ใจได้รับธรรมารมณ์ก็ดับเรื่อยไป ดับจนตายนั่นแหละฝึกให้ชำนาญนั่นแหละในการดับ คือฝึกหัดในการดับอารมณ์ให้เห็นอารมณ์มันดับทั้งความรู้สึกในจิตของเรา

ดับไปด้วย ว่าอารมณ์ทั้งหลายที่มีอยู่เพราะจิตมีอยู่ จิตมีอยู่อารมณ์มีอยู่ ที่นี้การที่เราจะต้องดับ
อารมณ์ด้วยก็ต้องดับความรู้สึกเราด้วยถ้าเราดับความรู้สึกของเราได้แล้ว ถึงตาเห็นรูปคือเห็นอารมณ์ก็ไม่
มีความหมาย ทำไมจึงไม่มีความหมายเพราะไร้เจตนาไร้ความปรารถนาที่จะเอาอารมณ์นั้นมาเป็นเราเป็น
ของเรา เราจึงจะไม่มีอารมณ์เมื่ออารมณ์ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเราแล้วเราก็จะได้ไม่มีทุกข์อันนี้เป็นของควร
เจริญให้มากก็คือทำให้เคยชินเลย ดับให้เคยชินเลยรูปดับ เสียงดับ กลิ่นดับ รสดับ โภฏฐัพพะดับ ความ
ปรารถนาคือความต้องการของเราดับไร้เจตนาไร้ความปรารถนาว่าเป็นเราเป็นของเราคือเราไม่ต้องการ
แล้ว มันก็ดับดับทั้งทุกข์ด้วยดับทั้งสมุทัยเหตุให้เกิดทุกข์ด้วย นิโรธะความดับคือดับเป็นปกติเป็นสันตติสืบ
ต่อไปเลยจนกว่าจะเข้านิพพานเลย ว่าง ดับว่าง ดับว่าง ดับว่าง ดับจนเข้านิพพานเลยนั่นแหละเป็นการดับ
ทุกข์โดยชอบ คำว่าดับทุกข์โดยชอบก็คือเราดับได้ด้วยตัวของเราเอง ไม่ต้องให้พาพรรคพวกคนไหนมาช่วย
ดับ แต่เราดับด้วยความเข้าใจที่เรียกว่าปัญญาคือเหตุผลที่ถูกต้อง แล้วทำความดับให้เจริญขึ้นมากๆคือให้
เกิดดับมากๆให้ความรู้สึกของเราเนี่ยให้ดับอารมณ์ให้ได้มากๆไม่ว่าเราจะไปเหนือใต้ตะวันออกอีสานภาค
กลางไปอยู่ไหนไหนตำแหน่งไหนตำบลไหนก็ดับมันที่นั่นนั่นแหละจึงจะเป็นการดับที่แท้จริงถ้าไปรวมจ้องจะ
ดับเฉพาะตรงนี้ตรงนั้นแต่ที่อื่นไม่ดับหรือออกไปเปล็ดเปล็ดดูมันอีก ใ้มันดับไม่ลงแน่เลย(หัวเราะ)มันจะทำให้
ให้ทุกข์เจริญขึ้นอีก เพราะฉะนั้นเรารู้แล้วละรู้แล้วละเลย รู้แล้วเว้นเลย แล้วมันจะได้ว่างมันจะได้ดับเลย ถ้า
เราทำได้อย่างนี้เนี่ยเขาเรียกว่าอริยสัจ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคเป็นหนทางที่พระพุทธเจ้าสอนให้สาวก
ทั้งหลายเอาเป็นอุบายปัญญาในการดำเนินการประพฤติปฏิบัติทั้งวัน ทั้งคืน ทั้งเดือน ทั้งปีเนี่ยถ้าเราใส่ใจ
เมื่อเรารู้จิตเจตนาความมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าแล้วมันดับแล้วมันจะยังงี้ ก็ว่างดับแล้วก็ว่าง เหมือนกับ
ไฟไหม้บ้านเรือนต้นไม้พ้อไหม้ไปแล้วที่ตรงนั้นก็ว่างเปล่าแล้วเห็นมัย เราต้องการที่ว่างเราดับแล้วมันก็ว่าง
เราต้องการความว่าง ที่นี้เมื่อใจเราว่างแล้วอยู่ที่ไหนไม่มีเสี้ยนหนามหลักตอที่นั่นว่างหมดเย็น เดิน นั่ง นอน
ไม่ว่าป่าช้า ป่าช้า ถ้า ลอมฟางหรืออยู่ที่ไหนก็ว่างหมด เป็นสถานที่ว่างสำหรับเรา เราก็มีความสุขความ
สงบสุขกับความว่างนั่นแหละ วิตกวิจารณ์สังขารไม่ปรุงแต่งแล้วที่นี้ ไม่วิตกวิจารณ์กับทุกข์อีกต่อไป ไม่วิตก
วิจารณ์กับรูป เสียง กลิ่น รส โภฏฐัพพะ อันเป็นสมุทัยต้นเหตุให้เกิดทุกข์ เพราะฉะนั้นเมื่อเรามีความว่างใน
จิตแล้ว อยู่ที่ไหนก็มีความเพียงพอหรือพอเพียงนั่นนะ เนี่ยพอเพียงที่เราจะอยู่จะยืนก็พอ นั่งก็พอ ยืนก็พอ
เดินก็พอ นอนก็พอ พอนอนเลยต้องว่าอย่างนี้(หัวเราะ)เพราะมันพอว่าง ถ้ามันไม่ว่างนั่งก็ไม่ได้เพราะมัน
ไม่ว่าง ยืนก็ไม่ว่างเพราะที่ไม่พอเพราะมันไม่ว่างยืน เดิน นั่ง นอนไม่ว่างเพราะที่มันไม่พอ ที่นี้ถ้าใจมันว่าง
แล้วมันจึงพอ พอเพียงนั่นนะพอเพียง เราต้องทำจิตให้ว่างไว้แล้วจะพอเพียงทุกรายการ ไม่ว่าจะงานชนิด
ไหนเราต้องทำให้พอ พอแล้วมันก็ว่าง พอว่างแล้วก็ไม่ต้องทำอีก พอเพียงแล้วนี่พอกิน พอใช้ พออยู่ พอ
อาศัย พอเพียงนั่นนะเลี้ยงตัวเองเลี้ยงครอบครัวได้ ที่นี้เราจะมิใคร่สักคนเราก็บอกว่างถ้าคุณว่างเหมือนใจฉัน
แล้วก็พอเพียง(หัวเราะ) ที่นี้เราก็ขยายความพอเพียงไปทั่วโลก ถ้าทุกคนพอเพียงแล้วว่างแล้วนั่นแหละ
แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองจะเกิดขึ้นแล้วนั่งที่ไหนก็พอเพียง ยืนที่ไหนก็พอเพียง เดินที่ไหนก็พอเพียง นอนที่
ไหนก็พอเพียงที่นั่นเป็นที่ที่มีค่ามีราคาเพราะเป็นที่ว่างไม่มีเจ้าของใครมาเบียดเบียนเราไม่ทำให้เราต้องเป็น
ทุกข์เป็นกังวลแล้วก็ไม่มีวิเศษพิเศษที่มากะกะระรานเราด้วยเพราะมันเป็นที่ว่าง ว่างตลอดกาลเลยนั่นแหละเรา
ก็จะเห็นความอัศจรรย์ของความว่าง ความพอเพียงของพระพุทธเจ้า ที่พระองค์สอนก็เพื่อทรงพระประสงค์

ให้เวลานั้นแหละมีความว่างหรือนิพพานัน ปรหม์ สุญญ์ ว่างไปที่ไหนก็ให้เจอแต่ความว่างแล้วเราก็จะพอเพียงพออยู่พอกินพอใช้แล้วเราก็ไม่ต้องเกิดวิตกวิจารณ์ วิตกความตรึก วิจารณ์ความตรองหรือความใคร่ครวญเนี่ยเมื่อมันไม่มีวิตกวิจารณ์ไม่มีการใคร่ครวญสังขารก็ไม่ปรุงแต่ง ไม่ปรุงแต่งว่าดีหรือว่าไม่ดีเนี่ยเป็นการระงับวิตกวิจารณ์หรือว่าการเข้าถึงความดับคือความว่างที่พระพุทธเจ้าว่า การเข้าไประงับสังขารเสียได้ เตสั รูป สโม สุขตอนเนี่ยถ้าเราทำจิตให้ว่างได้นั้นแหละเป็นการระงับสังขาร ยืนก็ระงับ เดินก็ระงับ นั่งก็ระงับ นอนก็ระงับ ระงับความรู้สึก(หัวเราะ)ให้มันว่าง ไม่ต้องไปปรุงแต่ง แล้วเราก็เป็นสุขได้ทุกอิริยาบถยืน เดิน นั่ง นอนเป็นสุขเพราะไม่มีสังขารปรุงแต่งจึงเรียกว่า นิพพานัน ปรหม์ สุขยืนก็เป็นสุข นั่งก็เป็นสุข นอนก็เป็นสุข เดินก็เป็นสุข นิรามิสสุข สุขเกิดจากความว่างไม่มีใครมาเป็นเจ้าของ ไม่ต้องไปแย่งไปชิงใคร เนี่ยจึงเรียกนิรามิสสุขสุขอาศัยจากความว่าง เป็นสุภาทิเสสนิพพานอีกที่เคยมีนั่นมีนี่ที่นี้พอมาเจอที่ว่างแล้วมันเป็นแล้วไม่สุข สุภาทิเสสนิพพานหมายถึงสิ่งใดๆที่เคยอยู่ในใจที่เคยเป็นอุปสรรคในใจก็คืออารมณ์ต้องว่าอย่างนี้ ตอนนี้อยู่ใจเราว่างแล้วไม่มีอุปสรรคแล้ว ใจเราก็สงบสุขสันติสุขเกิดขึ้น เมื่อใจเราเกิดสุขสันติสุขเราเกิดขึ้นแล้วมีแต่ความว่างแล้วก็จะอะไรก็ได้ คำว่าอะไรก็ได้คือฉันรับได้อยู่ได้ยืน เดิน นั่ง นอนได้สบายแล้ว ได้กินบ้างก็พอใจ ไม่ได้กินก็พอใจ เพราะใจฉันว่างต้องว่าอย่างนี้ ก็ไม่เดือดร้อนการกินการเดินการนั่งการนอนอะไรพออยู่พอกินนั่นนะ พอสบายๆเท่าบุญเท่าวาสนาเท่ากุศลเท่าบารมีที่สั่งสมมาต้องว่าอย่างนี้ เราก็ไม่เดือดร้อนจากการมีการเป็น ภพ ภูมิต่างๆคือที่อยู่อาศัย จะว่าภพนั้นภูมินี้อะไรต่อมิอะไรเรา ภพไหนก็ว่าง ภูมิไหนก็ว่าง สำหรับเราผู้ว่างต้องว่าอย่างนี้ก็ไม่เดือดร้อนในที่อยู่ที่อาศัย วิจารณ์หมายถึงว่ายังงี้ก็ได้ หมายถึงว่าไม่จำเป็นเลยจะมีก็เป็นสุข ไม่มีก็เป็นสุข ไม่ได้เดือดร้อนจากความมีความเป็น นั่นแหละมันจึงเป็นของอัศจรรย์อย่างนี้ ที่พระพุทธเจ้าว่าเอหิภัสสิโกเรียกให้เขามาดูได้ คือเรามีกินมีใช้หรือเราไม่มีกินไม่มีใช้ก็ไม่เดือดร้อนเป็นบุคคลอัศจรรย์เลยตอนนี้ว่าบุคคลอัศจรรย์คำว่าบุคคลอัศจรรย์คือกินง่าย อยู่ง่าย เดินง่าย นอนง่ายไม่มีปัญหาไม่ทะเลาะทุ่มเถียงกับใครๆเฉยวางเฉย ว่าง ใครจะชวนทะเลาะก็ไม่สนใจ ไม่อยู่ในสายตา คือไร้เจตนาที่จะฟัง ไร้เจตนาที่จะสังคมสมาคมต้องว่าอย่างนี้ นั่นแหละแล้วก็จะพบความจริงคือความสุขที่อาศัยความสันติสุขหรือเกิดขึ้นจากความว่างที่ไม่ต้อง ใช้เงินใช้ทองใช้ข้าวใช้ของอย่างใดแต่มีใจสงบสุขคือว่างอันนี้ถ้าเราทำได้เนี่ยมีค่ามากมายมหาศาลเลยต้องว่าอย่างนี้ คำว่ามีค่ามหาศาลเพราะอะไร เพราะว่าไม่ได้ต้องให้มีใครมาวิตกทุกข์ร้อน(หัวเราะ)ไม่ต้องให้ไปเสียพลังงานจากใครไม่ได้คิดเบียดเบียนใครไม่ได้ต้องการอะไรจากใครนั่นแหละเป็นการตัดปัญหา โรคภัยไข้เจ็บก็น้อยลงเพราะไม่มีความรู้สึกนึกคิดเป็นเหตุให้จิตเราร้อนไม่มี กาย วาจา ใจก็สงบว่างเป็นสุข พอดีพอร้ายโรคภัยที่มีอยู่แล้วก็พลอยหายไป ด้วย ว่างไปจากใจ ว่างไปจากความรู้สึก แต่จิตก็รับรู้ว่าเกิดแก่เจ็บตายเป็นภัยใหญ่ของโลก เกิดแล้วต้องแก้ ต้องเจ็บต้องตายเป็นของธรรมดา เมื่อจิตว่างแล้วใจแก่ก็ไม่ได้คิดใจเจ็บก็ไม่ได้คิดใจตายก็ไม่ได้คิดเพราะจิตมันว่าง จิตว่างมันจึงไม่มีในแก่ในเจ็บในตายสังขารก็เลยไม่ได้เอาใจใส่มันก็ปล่อยให้มันว่างอย่างนั้นแหละ มันจะแก่ก็ว่าง เจ็บก็ว่าง ตายก็ว่างไม่เดือดร้อนมีเหตุก็รักษาไป ไม่มีก็ว่างเฉยใจก็ไม่เป็นทุกข์นี่ถ้าเราทำได้ว่าง เราก็เป็นคนอัศจรรย์ แต่ก็ไม่มีอัศจรรย์สำหรับพระพุทธเจ้าพระอรหันต์เจ้าคือผู้รู้ทั้งหลายต้องว่าอย่างนี้ เมื่อเรารู้ความจริงอย่างนี้แล้วเราก็ไม่มีภาระทุกข์ให้แก่ใคร จิตเราก็ไม่มีภาระรับทุกข์จากใคร ที่นี้เราก็จะเห็นได้ชัดว่าต่างคนต่างอยู่เลย อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งของตนแล้วที่นี้ เราจะเห็นชัดเลยไอ้!

เราทำจิตของเราว่างได้เราก็พึ่งตนเองได้แล้ว แล้วเราก็จะสงเคราะห์คนอื่นหรือไม่สงเคราะห์ก็ขึ้นอยู่กับจิตหรือเจตนาที่มีใจมีกรุณาเป็นพื้นฐาน มีเมตตาเป็นพื้นฐานหรือมีมุทิตาเป็นพื้นฐาน หรือมีใจอนุภกขาเป็นพื้นฐานที่นี้เราจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้เพราะถ้าเราถือว่าเป็นหน้าที่เราก็ต้องทำ ถ้าเราไม่เห็นว่าเป็นหน้าที่เราก็ไม่ต้องทำเพราะไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะต้องทำ แล้วเราก็จะเข้าใจชัด เข้าใจชัดในหน้าที่ต้องว่าอย่างนี้ เมื่อเราเข้าใจชัดในหน้าที่แล้วเราก็ต้องทำไปตามหน้าที่ที่เรารับผิดชอบ พอเสร็จจากหน้าที่เราก็ว่างต่อเห็นมัย เพราะหน้าที่เราทำเสร็จแล้วไม่มีอะไรให้เราทำอีกเราก็ต้องว่างต่อไปอีกว่างจนกระทั่งภาระหน้าที่เกิดขึ้นก็จัดไปตามหน้าที่ตามสมควรที่เราเห็นชอบ ว่าเออ! นี่เป็นหน้าที่ที่ต้องทำเป็นการรับภาระรู้ภาระเพราะเราเข้าใจภาระในการรับผิดชอบหน้าที่การงานของตนของสังคมของหมู่ของคณะของตระกูลหรือของญาติหรือของตัวเอง เราจะต้องรู้จักหน้าที่ในการจัดทำให้เสร็จสำเร็จคือให้ว่าง ทุกชนิดทุกประเภททุกประการ ถ้าเราจะให้พรใครขอให้เขารวยๆคนนั้นรวยคนนั้นรวย เขาก็ดีใจ แต่บอกให้เขาว่างเนี่ย เขาหงอยเลย(หัวเราะ)บางคนยังเข้าใจผิดนึกว่าเราเข้าไปแข่งเขาอีก แต่หารู้ไม่ว่าว่างเนี่ยมันเหนือความสำเร็จ(หัวเราะ)เพราะอะไร เพราะถ้ามันยังไม่สำเร็จมันก็ยังไม่ว่างเห็นมัย เนี่ยต้องเข้าใจให้รู้นะที่หลังใครมาบอกว่างก็โมทนาสาธุเลย เพราะว่างเนี่ยสูงกว่าความสำเร็จ สำเร็จก่อนแล้วมันจึงว่างไม่ใช่ว่างแล้วจึงสำเร็จต้องว่าอย่างนี้เราจะได้เข้าใจถูก บางคนมันเข้าใจผิดคิดว่าจู้จู้เราบอกให้มันว่างมันทำใจไม่ได้เลย เพราะมันชินกับความสำเร็จมันต้องการความสำเร็จ แต่เราบอกขอให้มันว่างมันทำใจไม่ได้เพราะเขาไม่รู้ว่าความว่างเนี่ยเหนือกว่าความสำเร็จ เพราะสำเร็จแล้วถามว่าว่างไหม ว่าง(หัวเราะ)แล้วต้องการใหม่ละที่นี้ต้องการนั้นแหละที่นี้ เราต้องการความว่างก็ให้มันสูงเข้าไว้ ว่างก็คือสำเร็จทุกเรื่องต้องว่าอย่างนี้ แล้วเราก็จะไม่วิตกทุกข์ร้อนกับใครเนี่ยเราก็ไม่วิตกเพราะอะไรเพราะรู้ใจเราเข้าใจเราเนี่ยรู้ความจริงแล้วเราก็ไม่ห่วงววยอะไรกับใครเพราะเรามีใจที่รู้แล้วๆเราก็ไม่ยึดติดอะไรด้วยต้องว่าอย่างนี้ เมื่อเราเข้าใจแล้วเราทำความรู้สึกว่างได้แล้วนั้นแหละ เป็นสิ่งสูงสุด งานใดๆทางโลกก็ยังไม่แล้วใจต้องว่าอย่างนี้ เพราะเดี๋ยวต้องกลับไปทำใหม่ ทำแล้วทำอีก ถ้าใจเราว่างแล้วไม่ต้องทำเลย ถึงเราทำงานก็เหมือนไม่ได้ทำเพราะอะไรพอจิตว่างแล้วเราก็ไม่ได้ยึดติดเราทำไปตามหน้าที่ไม่มีหน้าที่ที่เราต้องว่างต่อไปแล้วเราก็ไม่ทุกข์ด้วย เนี่ยมันแปลกหรืออัศจรรย์หรือมันต่างกันอย่างไร เมื่อมันต่างกันอย่างไรเรารู้ความแตกต่างแล้วเราก็ไม่กังวลในความแตกต่างเพราะเราเข้าใจในความแตกต่างคือรู้จากลิมิตของมัน ว่าเราจะทำงานไหนก่อนงานไหนด่วน ด่วนมาก ด่วนพิเศษเราทำด่วนพิเศษเสร็จไปแล้ว ที่นี้ด่วนมากระดับรองหรือไต่ด่วนเฉยๆเอาไว้ระดับสามเนี่ยขนาดด่วนยังอยู่ระดับสามนะไม่ใช่ระดับหนึ่งนะด่วน เพราะฉะนั้นใครพูดถึงด่วนสำหรับพระอาจารย์นี่ที่หลังเพื่อนเลย(หัวเราะ)ด่วนมากนี่ยังระดับสองเลยถ้าด่วนพิเศษต้องทำก่อนเลยต้องทำให้เป็นอันดับหนึ่งเลยเพราะมันมีความจำเป็นมากเขาจึงว่าด่วนพิเศษเราต้องมีความรู้จักเข้าใจงานจัดงานให้ถูกต้องแล้วเราก็จะไม่เป็นทุกข์กับงานเหล่านั้นแล้วก็ทำอย่างสบายๆถ้าเราไม่รู้จักงานสะเปะสะปะไปมันก็สับสนวุ่นวายแล้วก็ไม่สำเร็จยิ่งใจร้อนเท่าไรยิ่งเสียหายยิ่งชกซ้ำแทนที่จะเร็วไม่เร็วชกซ้ำเพราะขาดความรอบครอบขาดความระมัดระวังแล้วก็ป็นเหตุให้เสียหายแตกหักง่าย เพราะฉะนั้นเราต้องเตรียมงานไว้ก่อนๆที่เราจะต้องทำงานต้องจัดเตรียมไว้ทุกชนิดทุกประเภท ถ้าเราไม่เตรียมงานไว้ไม่จัดงานไว้ก่อนเนี่ยถึงเวลางานเราทำจัดระเบียบไม่ถูก แล้วก็ผลแห่งงานก็ไม่ดี สับสนวุ่นวาย เพราะฉะนั้นเราจะต้องเตรียมงานไว้ชั่วคราวนี่

ใ้เนื้อเสร็จแล้วอันไหนอันดีบรองความสำคัญอันไหนมีความสำคัญอันดีบรองเราก็ต้องทำก่อน ต้องวางไว้เลยอันดีหนึ่งสองสามเลยชั่วโง่งละก็งานถ้าสามารถคำนวณได้เราก็ต้องกะงานไว้เลยเราจะต้องทำไปตามแผนงาน แต่ละแผนก็ต้องให้งานนั้นนะเสร็จด้วยแล้วก็วางด้วยดีด้วยดีพิเศษด้วย ขึ้นอยู่กับเราเป็นหัวหน้างานเนี่ยเราจะเป็นผู้จัดการงานอย่างไรโรคย้ายเราเป็นผู้จัดการเราทำงานไม่เป็นแล้วเราจะไปจัดการได้อย่างไรเพราะเราไม่รู้จักงานเราไม่เข้าใจงานแล้วเราก็ทำงานให้เสร็จเรียบร้อยไม่ได้งานนั้นก็เกิดปัญหาเสียหายหรือแตกแยกทะเลาะกันเพราะความไม่เข้าใจในงานความที่ทำงานไม่ถูกหรือทำงานไม่เป็น อันนี้เป็นเรื่องสำคัญมากแทนที่จะเป็นประโยชน์ทำให้เสียประโยชน์ด้วยทำให้การงานล่าช้าไม่เสร็จตามเป้าหมายทำให้เสียหายยิ่งใหญ่มากมายฉะนั้นเราต้องใคร่ครวญศักยภาพของบุคคลที่ทำงานแล้วก็ศักยภาพของอุปกรณ์การใช้งาน ว่ามันมีความทนทานขนาดไหนใช้มาแล้วกี่ครั้งแล้วลิมิตของเขา รับรองคุณภาพไว้จะกี่เดือนกี่ครั้ง เราจะต้องรู้ด้วย นี่แหละเป็นส่วนประกอบอันนี้ แต่เราก็ต้องมีความเข้าใจ เราจึงจะใช้ได้ให้สมค่าสมราคาหรือถูกต้องกาลเทศะคือไม่เสียหาย ต้องให้สมบูรณ์แบบตามที่เขากำหนดคุณภาพเอาไว้อย่างนั้น ทุกข์ก็เหมือนกันทุกข์ไหนก็ไม่ยิ่งใหญ่เท่ากับทุกข์กายทุกข์จิตต้องย่อลงมาที่กายที่จิตเราเนี่ย ทุกข์กายเพราะอะไรเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นแผลหรือเป็นโรค หรือทุกข์ใจที่เป็นกังวล ถ้าเราไม่สามารถแยกทุกข์กายทุกข์ใจเป็นอย่างงั้นก็เป็นดับเบิ้ลทุกข์ ทุกข์กายด้วยทุกข์ใจด้วยเห็นมัย เป็นดับเบิ้ลทุกข์ไม่ดีว่าเออ! ทุกข์กายเนี่ยแค่นี้เรามียารักษาที่รักษาไป แต่ใจยังไม่ทุกข์ตายก็ทั้ง กายเน่าแล้วกายใช้ไม่ได้แล้ว กายเสื่อมคุณภาพแล้วไม่ต้องไปวิตกกังวลถึงคิดก็แค่นั้นไม่คิดก็แค่นั้นหมอรักษาไม่ได้ก็ต้องกังวลก่อนตายเราก็จะทำอะไรได้บ้าง อย่างน้อยก็ต้องโมทนาความดีกับพระพุทธเจ้าทุกวันๆทุกเวลาทุกลมหายใจเข้าออก โมทนากับบารมี อุปบารมี ปรมัตถบารมีทุกลมหายใจเข้าหายใจออกจนกระทั่งมันดับหรือตายกับบารมีที่เราโมทนานั้นแหละ ก็ถือว่าเรารู้จักแยกความสำคัญ รู้จักแยกกายแยกจิต ไม่อย่างนั้นก็ทุกข์กายทุกข์จิตมันก็ซ้ำเติมเราให้เราเป็นห่วงเป็นกังวลมากมายเลย ทุกข์กายอย่างเดียวยังพ่วงใจไปอีกทุกข์ใจเพราะอะไรเพราะใจมันเจ็บใจหรือพยาบาทหรืออาฆาตจองเวร เราจะทำยังไงให้รักษาใจมันหาย(หัวเราะ) เราก็ต้องคิดหาวิธีการกำจัดอารมณ์ทุกข์ในใจของเราเนี่ยให้มันหมดไปจากใจ ทำใจของเราให้มันว่างไปแล้วเราก็สบายใจทำด้วยความสบายใจเบาใจหรือสบายใจหรือว่างใจว่างนั้นแหละเราจะได้อะไรก็แยกแยะถึงคร่าวจำเป็นเราก็ไม่ทุกข์มากเกินไปจะเหนื่อยสังขารแต่ใจเราว่างมันก็หายเหนื่อยเร็วขึ้น นี่เป็นวิธีการทำงาน เป็นวิธีการจัดการเรื่องทุกข์ ทุกข์กายทุกข์ใจหรือแบ่งเบาภาระกายภาระใจ จากของหนักกายหนักใจก็เป็นของเบาใจเบากายหรือให้ว่างกายว่างใจ ทุกสิ่งทุกอย่างนี้เป็นของจำเป็นทั้งหมดที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ แต่รู้แล้วก็ไม่ใช่ยึดติดในรู้นั้นแหละ ให้รู้ดับไปโดยไม่ต้องกังวลในเรื่องรู้นั้นเป็นที่หนึ่งก็จัดการที่หนึ่งไม่เป็นก็ว่างไปเรื่อยๆถ้ามันจำเป็นเรารู้ถึงความจำเป็นเพราะมันมีมันเป็นขึ้นมา เราก็จัดการตามโอกาสที่จะรักษามันมีหรือโอกาสที่จะรักษาไม่มี เราต้องรู้ รู้แล้วว่างอย่างเดียวสูงสุด ไม่ต้องใช้เหตุผลมากสรุปลงว่างให้หมด เพื่อทันต่อเหตุการณ์ ถ้าเราไม่สรุปลงว่างอย่างเดียวไม่ทันต่อเหตุการณ์มีอุปบับตายไป ใจยังไม่ว่างเลยขาดทุนไปอีก ขาดทุนในความว่าง เพราะฉะนั้นต้องฝึกความว่างให้ใจชำนาญให้เข้าใจรู้งานรู้ใจ หมายถึงต้องใช้สัมปชัญญะรู้จิตแล้วก็รู้สติก็คือพอจิตมันจะคิดปรุงแต่งไปก็ตัดสติถ้าเราจะตัดอารมณ์หรือให้ใจเราว่างจากอารมณ์เราก็ต้องตัดสตินี้แหละไม่ให้มันระลึกถึงอารมณ์(หัวเราะ)เพราะสติมัน

ไปเป็นตัวถ่วง ระวังไปตามสัญญาอุปาทาน ไปเพิ่มให้กายหนักจิตหนักขึ้น มันปรุงแต่งไปจะยังงั้น
 ยังงั้นไป ฉะนั้นต้องสัมปชัญญะรู้ตัวรู้จิตต้องตัดอารมณ์ตัดสติทิ้งเหลือแต่สัมปชัญญะรู้ตัวรู้ความจำเป็นเลขรู้
 ความรู้สึกในจิตแล้วเราก็จะได้เข้าถึงความว่างอย่างรวดเร็ว เพราะเมื่อเราตัดสติออกไปแล้วการระลึกถึง
 สัญญาอุปาทานมันก็ไม่มี เมื่อไม่มีงานก็น้อยลงไม่งั้นมันก็จะปรุงแต่งไปเรื่อยปรุงแต่งไปตามสติให้สติมัน
 ระวังไปถึงอารมณ์นั้นบ้างอารมณ์นี้บ้าง ใจมันก็ต้องตามรู้ตามเห็นนั่นแหละเหมือนกับลากกายไปทำงาน
 หนักขึ้น ทั้งที่ใจนี้แย้แล้วรับอารมณ์มากมายแทนที่จะได้พักได้ว่างเลยไม่พักไม่ว่างเลยทำให้จิตใจทรุดโทรม
 เลยเป็นโรคกายโรคจิตเนี่ย คนเลยกลายเป็นโรคกายโรคจิตมากขึ้น เพราะจิตไม่ว่างไม่ได้พัก ฉะนั้นการ
 รักษาใจที่ดีที่สุดก็คือให้ใจว่าง โรคกายโรคจิตมันก็จะได้ทุเลาเบาบางไป กายว่างจิตว่าง กายเบาจิตเบา
 ต้องว่าอย่างนี้ นั่นนะแล้วเราก็จะบรรลุถึงความมุ่งหวังหรือมุ่งความปรารถนาหรือสมความมุ่งหมายหรือสม
 เจตนาที่เราต้องการ การประพฤติปฏิบัติสูงสุดก็ต้องวางเป้าหมายคือทำจิตให้ว่างอย่างเดียว ถ้าทำจิตไม่
 ว่างไม่ได้ก็เสียเปล่าเวลา เพราะฉะนั้นการที่จะทำให้ใจให้ว่าง ก็ต้องตัดสติออกเลย ให้เหลือสัมปชัญญะรู้ตัวรู้
 สติเป็นดิสก์เบรคไม่ให้จิตมันคิดไปนอกกลุ่มนอกทาง ฉะนั้นจิตส่งออกก็คือส่งออกไปตามสตินั้นแหละ
 เพราะฉะนั้นการที่เราจิตจะไม่ให้ส่งออกเราก็ต้องใช้สัมปชัญญะรู้ตัวรู้สตินี้แหละ เอาสติเป็นดิสก์เบรคติด
 เบรคไว้เลยพอมันจะระลึกไปนั่นไปนี่ก็ ว่าง ติดเบรคมัน(หัวเราะ)ติดดิสก์เบรค ให้สัมปชัญญะรู้ตัวรู้สติ ผึก
 ไปเรื่อยๆเดี๋ยวมันชำนาญแล้วเดี๋ยวมันก็ว่างได้เองจิตไม่ส่งออกไปตามรูป ตามเสียง ตามกลิ่น ตามรส ตาม
 โผฏฐัพพะ ในตามธรรมารมณีนี พวกนี้ยังทำจิตให้อยู่ในความว่างไม่ได้ มันก็ต้องเดือดร้อนเป็นทุกข์จะเย็นก็
 เป็นทุกข์ นั่งก็เป็นทุกข์ เดินก็เป็นทุกข์ นอนก็เป็นทุกข์มันคิดสารัตถะมากมายสังขารปรุงแต่งมากมายเดิน
 ไปด้วยวาระ โลภะ โทสะ โมหะ มานะทิฏฐิครอบงำอีกแทนที่จะเดินว่าง นั่งว่าง มันนั่งปรุงแต่งว่าจำอย่าง
 นั้นอย่างนี้สร้างวิมานในอากาศ ทั้งที่ขณะที่นั่งแล้วๆจะทำสมาธิกับฟุ้งซ่านไปอีก ไปสร้างเหตุการณ์เพิ่ม
 ภาวะทุกข์ให้อีกไปวางแผนทุกข์ให้อีก ฉะนั้นเราต้องตัดการระลึกออกเลยตัดสติเพราะสติที่จะเป็นธรรมที่เป็น
 อุปการะมากต้องระลึกถึงแต่เรื่องศีลเรื่องธรรม เมื่อระลึกถึงเรื่องศีลเรื่องธรรม มันก็มาละเว้นที่สิ่งที่ไม่เป็น
 ศีลเป็นธรรม เราต้องระลึกอย่างนี้เพราะฉะนั้นเราจะต้องเห็นโทษรู้ทุกข์เบื่อหน่ายในสติด้วยเพราะมันระลึก
 สิ่งที่ดีก็มีไม่ดีก็มี แต่ถ้าเรามุ่งหมายพระนิพพานเนี่ยสติต้องตัดทิ้งเลยตัดทิ้งแน่นอนเลยไม่มีการระลึกอีก
 เลย สัมมาสติเนี่ยตัดทิ้งเลยว่าง(หัวเราะ)ถ้าเรายังไม่ว่างจากการระลึกอยู่เราก็ไปนิพพานไม่ได้หรอกยังไม่
 ดับยังไม่ว่าง สัมมาทิฏฐิเห็นชอบก็ไม่มีความเห็นแล้วต้องว่าง ว่างจากความเห็น สัมมาสังกัปปไปการระลึก
 ชอบก็ต้องว่าง ถ้าไม่ว่างไปนิพพานไม่ได้ต้องบอกใจเอาไว้ สัมมาวาจาการพูดจาชอบก็ต้องว่างไม่มีการพูด
 สัมมากรรมมันโตการงานชอบก็ต้องว่างไม่มีการงาน สัมมาอาชีโวก็ต้องว่างไม่มีอาชีพในนิพพาน สัมมาวา
 ยาโมพยายามชอบก็ว่าง ไม่มีการพยายามอย่างโลกๆเพราะคำว่าพยายามชอบเนี่ยแสดงว่ามันชอบตาม
 อารมณ์หรือตามกิเลสมันว่างไม่ได้เพราะฉะนั้นในนิพพานก็ต้องว่าง สัมมาสติก็ต้องระลึกว่างถ้ามันระลึกไป
 ตามชอบเพราะมันตามไปตามสัญญาอุปาทานไม่ดี ปรุงแต่งไปนิพพานไม่ได้ สัมมาสติเนี่ยต้องว่าง
 สัมมาสมาธิตั้งใจมันชอบ ตั้งใจมันกับพระนิพพาน ตั้งใจมันกับความว่าง ที่พระองค์ทรงตรัสว่าสุญญต
 สมาธิ ให้มีอนัตตาความว่างเป็นอารมณ์ แล้วก็สุญญตวิโมกข์หลุดพ้นด้วยความว่างนี้ต้องสรุปลงตรงนี้จึง
 จะชัด พระองค์ไม่ได้ปิดบังเรื่องนิพพาน แต่ว่ามรรคมืองค์ประการนั้นมีสองนัย ถ้าชอบมันก็ชอบไปทาง

โลก ถ้าว่างก็เป็นไปตามทางธรรมเพื่อพระนิพพานอย่างเดียว สรูปลงง่าย ๆ อย่างเนี้ยไม่ต้องเกิด
 วิตกไม่ต้องพิจารณาสังขารไม่ต้องปรุงแต่ง แล้วเราก็ไม่ต้องไปทุกข์ในการที่จะต้องแสวงหาความรู้ อะไร ยิ่ง
 แสวงหากยิ่งไม่ว่าง ปรุงแต่งมากมาย ต่อให้ดอกเตอร์ปริญญาประโยคก็ไปไม่ได้พวกเนี้ย เพราะอะไรยังไม่
 ว่าง มโนมยิทธิ ธรรมกถกรรมกายอะไร ไม่ว่างทั้งนั้น(หัวเราะ)อย่าไปใส่ใจเลย ทำให้จิตไม่ว่าง หลงระเห็จไป
 กับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ไปนั่นไปนี่ไปเที่ยวรอกสวรรค์ก็เลยไปติดนรกสวรรค์นั้นนะไม่
 ว่างสักที(หัวเราะ)ต้องว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเรารู้เราเข้าใจแล้ว ว่างอย่างเดียวสูงสุดคือไม่ว่าอยู่ที่ไหนยืน
 เดิน นั่ง นอนนั่นแหละจึงจะถูกต้องตามพระพุทธเจตนาที่สอนให้จิตเราเป็นสมาธิคือสุญญตสมาธิคือตั้งใจ
 ให้ว่าง ถ้าพูดว่าตั้งใจให้ว่างนี้มันก็เหมือนกับยังเป็นทางโลกต้องว่าไอ้ความตั้งใจทั้งหมดของเราเนี้ยให้ว่าง
 จากความตั้งใจต้องว่าอย่างนี้มันจึงจะถูกเป้าหมาย ถ้าเรายังมีความตั้งใจนี้มันอาจจะลามปามเป็นไม่ว่าง
 ได้ แต่ถ้าเราไอ้ความตั้งใจคือไร้เจตนาไร้ความปรารถนาต้องการแล้ว นั่นแหละมันจึงจะว่างอย่างแท้จริง
 ต้องว่าอย่างนี้ แล้วก็ต้องมั่นคงเด็ดเดี่ยวตายเป็นตายเลย ตั้งมั่นกับความว่างเลย ตั้งมั่นกับความไม่ว่างเนี้ย
 ผิดผิดทาง นิพพานัน ประมัญญต้องตั้งใจมั่นกับความว่างแน่นอนจึงจะเรียกว่าตั้งใจมั่นกับพระนิพพาน เมื่อ
 เรารู้แล้วเราเข้าใจแล้วเราก็ถือเป็นแนวทางหรือแบบอย่างที่เราเรียกว่าเป็นมรรคเป็นหนทางที่จะเข้าถึงความ
 พันทุกข์ดับทุกข์ เราจะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องยากเป็นเรื่องง่ายเมื่อเราเข้าใจวิธีการปฏิบัติแล้วทุกอย่างไม่ยากเลย
 เพราะอยู่ที่ใจเราว่าง ไม่ได้อยู่ที่นั่งหรือยืนหรือเดินหรือนอนหรืออยู่ในป่าช้าป่าขุหรืออยู่ในวัดในวาอยู่
 ที่ไหน ถ้าอยู่ที่ไหนใจไม่ว่างก็ไม่มี ความหมายหรือ(หัวเราะ)สรุปลงแบบเนี้ย ภูจะนั่งในบ้านก็ได้ อุจจะ
 บั๊สสาวะด้วยใจว่างก็ได้ ยืน เดิน นั่ง นอนให้ใจเราว่างนั่นแหละพระพุทธเจ้าไม่ห้ามเลย เขาเรียก อกาลโก
 ไม่เลือกด้วยการเวลาเลย ขอให้จิตเราว่างคือว่างจากการ ว่างจากเวลา นั่นแหละจึงต้องใส่ตรงนี้คือว่างจาก
 การว่างจากเวลาจึงจะเรียกว่าอกาลโกที่แท้จริง แล้วเราจะเข้าใจพระพุทธโฆษาทได้ง่ายขึ้นด้วยว่าเออ!
 พระองค์เนี้ยเป็นผู้มีปัญญาสุดยอดไร้เทียมทาน เพราะว่าเหนือความรู้สึกนึกคิดจากคนทั่วไปต้องว่าอย่างนี้
 กว่าเราจะตามรู้ตามเห็นได้ทำให้ใจเราว่างได้เนี้ยว่าไอ้อว! ต้องเข้มงวดกวดขัน ต้องมีใจจริง ที่ว่ารักแท้ไม่มี
 ข้อแม้ทุกประการ ตัดทิ้งไปเลยตายเป็นตายเลย เพื่อความว่างอย่างเดียว(หัวเราะ)นั่นแหละจึงจะสำเร็จได้
 สมความมุ่งมาดปรารถนาหรือความต้องการของเราเนี้ยเพราะฉะนั้นเราทุกคนจะต้องมีความมุ่งหมายมีจิต
 เจตนาเพื่อความว่างคือพระนิพพานให้ได้ต้องว่าอย่างนี้ ไม่อย่างนั้นก็เสียเวลาเปล่าเสียเงินเสียทองเสีย
 มากมายกายากองก็ยังไม่ว่าง ให้ทานมันว่างจากกระเป๋าก็ยังไม่รู้ตัวว่าว่างนะ(หัวเราะ)ยังต้องรอ
 ให้พระท่านบอก นีโยมๆว่างจนหมดเนื้อหมดตัวแล้วนะ ถ้าโยมฟังท่านก็เออ! เนี้ยว่างจริงนะก็เราทำมา
 ตั้งแต่เด็กจนแก่ป็นนี้แล้วก็มันว่างไปเยอะแล้วกระเป๋านี้มันพร่องไปมากแล้วเงินทองก็แทบจะไม่มีติด
 กระเป๋ายังไม่รู้จักความว่างเลยเนี้ย(หัวเราะ)ศีลละเว้นแล้วก็ว่าง เนกขัมมะก็ทั้งทานทั้งศีลเอามาเป็นข้อ
 ปฏิบัติดับเบิ้ลว่างให้มันว่างได้เร็วขึ้นเอาทานเอาศีลเป็นข้อวัตรปฏิบัติ เดียวจะนึกว่าไม่มีวิถีทางหรือไม่มี
 การปฏิบัติหรือไม่มีข้อวัตรปฏิบัติ เราเอาทานเอาศีลนั่นแหละมาเป็นข้อวัตรปฏิบัติเพื่อว่างทานให้ไปแล้วก็
 ว่างศีลละเว้นไปแล้วก็ว่างทั้งทานทั้งศีลด้วยมันก็จะช่วยให้ว่างเร็วขึ้นเป็นดับเบิ้ลว่างเนี้ยเอาเป็นข้อวัตร
 ปฏิบัติที่เนกขัมมะเมื่อเราอดใจเพื่อทานเพื่อศีลนี่แหละที่เขาเรียกเนกขัมมะพรหมจรรย์เนกขัมมะว่าง
 ไม่ใช่เนกขัมมะเพื่ออะไรไม่งั้นก็เนกขัมมะพรหมจรรย์ต้องบวชอย่างเดียว บวชแล้วว่างหรือเปล่าบวชแล้วยัง

ไม่ว่างก็เยอะแยะไปเห็นมัยนั้นแหละไปทำอะไรต่อมิอะไรกันมากมายสิ่งที่ไม่ควรทำเพราะอะไร เพราะยังไม่รู้ ครูบาอาจารย์ที่สอนก็ยังไม่ถึงไหนหรอก เพราะใจยังไม่ว่างต้องว่าอย่างนี้ ถ้าว่างแล้วต้องชี้ให้ชัดเจน อธิบายอะไรก็ต้องสมเหตุสมผล ให้ถูกต้องตามเหตุตามผลก็คือปัญญาเนี่ย ปัญญาในทานในศีลแล้วก็ว่าง ฉันมีเหตุผลในปัญญาก็คือเหตุผลที่ต้องการว่าง ถ้าไม่ว่างไม่ใช่เหตุผลที่ต้องการ วิริยะเพียรเพื่อว่างอีก เพียรในทานในศีลก็เพียรเพื่อว่าง ไม่เอาความเพียรไปใช้อย่างอื่น(หัวเราะ)ขันติความอดกลั้นอดทนก็อดกลั้นอดทนเพื่อว่างอีก สัจจะความจริงใจในการให้ทานรักษาศีลก็เพื่อว่าง อธิษฐานปรารถนาให้มีทานมีศีลก็เพื่อให้อ่าง เมตตารักใคร่ในทานในศีลก็เพื่อว่างอีก รักความว่าง อุเบกขาวางเฉยเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างมันว่างแล้วก็จึงจะวางเฉยได้ วางเฉยในความว่างต้องว่าอย่างนี้ นั่นแหละจึงจะเป็นที่สุดแห่งทุกข์อยู่จบพรหมจรรย์ต้องทำแบบนี้ ต้องเข้าใจแบบนี้ แล้วเราก็ไม่เป็นทุกข์ เพราะเราเจตนา รู้ความปรารถนา รู้ความต้องการของเรา เพื่อมรรคเพื่อผลคือผลแห่งความว่างต้องว่าอย่างนี้ มรรคที่แรกเราก็ใช้ความว่างเป็นจุดที่เราใช้ดำเนินการปฏิบัติการ พอมันว่างจริงๆก็เป็นผลแล้ว หมายถึงว่าเอาความว่างนั้นแหละมาเป็นมรรค พอมันว่างจริงๆแล้วได้ผลจากการที่ทำความว่างนั้นแหละจึงเรียกว่าผล ผลแห่งความว่างเพราะเราทำเพื่อให้ว่าง จึงมีดอกออกผลออกมาเป็นความว่างคือความบริสุทธิ์ทั้งภายในภายนอกเนี่ยจิตเราต้องรู้แบบนี้ ตั้งใจรู้แบบนี้แล้วเราก็ไม่หลงทางจิตเรามีทางว่าง ไปไหนก็ได้คือเป็นผู้อิสระจิตไปไหนก็ไม่มีความกังวลใดๆ เพราะใจเราว่าง ไม่อย่างนั้นไปไหนก็ไม่ได้กรุงรังไปหมดเย็น เดิน นั่ง นอน อีแหละซะซะไปหมดสกปรกก็ไม่ว่างแต่ถ้าใจเราว่างแล้วอยู่ที่ไหนเราก็ว่างเราก็สบายไม่มีอะไรทั้งสกปรกไม่มีสะอาดก็ไม่มีจิตว่าง เราก็อยู่ของเราตามประสาของเราของความว่าง แล้วเราก็จะเป็นผู้มีปัญญาที่แท้จริงต้องว่าอย่างนี้ เพราะปัญญารู้ก็ว่างไม่ต้องใช้เหตุผลแล้ว เลิก ว่างทำไมจึงว่าปัญญารู้เหตุผลแล้วว่าง ถ้าเรายังใช้ปัญญายังใช้เหตุผลอยู่ที่แสดงว่าไม่ว่าง(หัวเราะ)ปัญญานั้นอนิจจังอยู่ ญาณความรู้ในการรู้ในเหตุในผลที่เกิดจากการรู้เหตุรู้ผลจนชำนาญแล้วเราจะเห็นความอนัตตาในความรู้เหล่านั้นนั่นแหละจึงเรียกว่าอเสขะจบการศึกษาแล้วอยู่จบพรหมจรรย์แล้วเนี่ย เราต้องทำให้เข้าถึงให้ได้อ้าว...วันนี้มีอะไรถามอีก..เห็นมัยว่างไปแล้วชั่วโง่งหนึ่งแล้วโยมจะมีอะไรถามอีก....เห็นมัยว่างอย่างเดียวยหมดไปแล้วชั่วโง่ง(หัวเราะ)แล้วโยมว่ายากหรือว่าง่ายก็พยายามชี้ให้เห็นให้รู้หลายๆนัยแต่ก็ต้องเป็นไปเพื่อความว่างอย่างเดียวจะนัยไหนที่ข้างจะสติสัมปชัญญะหรือจะเป็นบารมีก็ต้องลงเพื่อความว่างทั้งหมดต้องว่าอย่างนี้ ไม่ว่าหิริโอตตปปะ ขันติโสรัจจะอะไรก็ตามต้องว่างหมดเพื่อว่างหมด ธรรมะพระพุทธรเจ้าเป็นไปเพื่อความว่างคือเป็นไปเพื่อพระนิพพาน นิพพานัง ปรมัง สุขญังเนยเพื่อความว่างอ้าว! ...มีอะไรถาม....(หัวเราะ)ไม่มีอะไรถามเพราะอะไรก็เพราะว่างแล้วไม่มีอะไรจะถามพระอาจารย์(หัวเราะ)เนี่ยแปลกแต่จริงต้องว่าอย่างนี้เพราะอะไรเพราะเข้าใจว่างแล้วก็เลยไม่มีอะไรที่ไม่เข้าใจก็เลยไม่มีอะไรที่จะถามอีก...

ชณะชัย เมฆา ผู้ถอดความและจัดพิมพ์

วันจันทร์ที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เวลา ๒๓.๕๒ น.